

Bilder, seende och normalitet: Populärvetenskapens visuella representationer av hjärnan

Ellen Suneson

Forskningsassistent, Institutionen för kulturvetenskaper, Lund universitet

Mail: ellen.suneson@kultur.lu.se

Idéer om den avvikande, sjuka eller funktionshindrade hjärnan har de senaste decennierna förändrats i takt med neurovetenskapens utveckling och sättet på vilket dess vetenskapliga och tekniska framsteg presenterats för allmänheten. Detta paper analyserar hur visuella representationer av hjärnan inom populärvetenskapen utvecklats under de senaste decennierna. Med ett historiskt perspektiv på hur bilder av hjärnan rört sig från 1980-talets handtecknade illustrationer till dagens skanningsmetoder, så som MRI och PET, diskuteras hur den senare typen av bilder ofta felaktigt presenteras som fotografier. Utifrån det empiriska materialet, som bland annat består av tre populärvetenskapliga dokumentärserier, undersöks hur neuroforskningen i allt större grad presenteras som objektiv. Genom att låna fotografiets visuella uttryck framstår det ofta som att det blir allt enklare att definiera om en hjärna är "normal" eller "avvikande" genom möjligheten att "se" in i hjärnan. I materialet tydliggörs hur populärvetenskapen blandar samman konkreta resultat inom hjärnforskningen med mer övergripande tendenser och diskurser i samhället, vilket bidragit till ett läckage

mellan olika bildgenrer. Hur har de kulturella inramningarna av visuella representationer av hjärnan förändrats över tid i samband med att gränserna mellan olika visuella genrer har blivit otydligare? Vilka konsekvenser kan den alltmer utbredda representationen av människans hjärna som en slags sofistikerad organisk maskin få för allmänhetens och vetenskapens sätt att tänka omkring individen, samhället och kategoriseringar av normala och avvikande personligheter?